ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД

«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ТОРГІВЛІ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан економічного
факультету

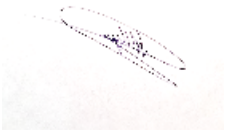
/Сержанов В.В. /
«20» 06 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОЄКТНИЙ АНАЛІЗ

Рівень вищої освіти:	**Перший, бакалаврський**
Галузь знань:	**С Соціальні та поведінкові науки**
Спеціальність:	**С1 Економіка**
Освітні програми:	**Економіка** **Економіка праці та людский розвиток**
Статус дисципліни:	**обов'язкова**
Мова:	**українська**

УЖГОРОД-2025

Робоча програма навчальної дисципліни «**Проєктний аналіз**» для здобувачів вищої освіти:

Галузь знань: С Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: С1 Економіка Освітня програма: Економіка, економіка праці та людський розвиток

Розробник: Андришин В.П., к.е.н., доц., доцент кафедри економіки і підприємництва

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри економіки і підприємництва економічного факультету

Протокол № 13 від «19» 06 2025 року

Завідувач кафедри економіки і підприємництва ***Молнар О.С.***

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету

протокол № 11 від «20» 06 2025 р.

Голова науково-методичної комісії 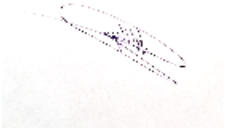 ***Шуліко А.О.***

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025р.

ВСТУП

В сучасних умовах господарювання діяльність людини пов'язана із залученням і використанням значних матеріальних, людських та фінансових ресурсів на різних рівнях – національному, регіональному та локальному. Світовий досвід підтверджує, що вирішенню проблемних питань пов'язаних з переходом до ринкових форм і методів господарювання сприяє розробка та впровадження різноманітних проектів і програм як вітчизняних, так і іноземних джерел фінансування. Ефективність їх реалізації залежить від обґрунтованості прийнятих технічних і управлінських рішень технології, дієвості і ретельності попереднього аналізу. Саме тому аналіз проектів є запорукою ефективного їх впровадження у життя.

Дисципліна ***"Проектний аналіз"*** пов'язана з теоретичними і практичними проблемами управління проектами, методологією проектного менеджменту, а також з фінансовим, інноваційним і інвестиційним менеджментом, стратегічним плануванням, маркетингом і управлінням персоналом.

Предметом проектного аналізу є вивчення концепцій, методології, підходів і критеріїв визначення, порівняння, обґрунтування альтернативних рішень та проектів за умов обмеженості наявних ресурсів.

Мета дисципліни — ознайомити студентів з методологією підготовки та реалізації проектів, способами та засобами залучення ресурсів для реалізації цих проектів, а також сформувати у студентів навички здійснення аналізу проектів.

Вивчення дисципліни „Проектний аналіз" передбачає розв'язання таких ***завдань***:

- опанування основ ринкової економіки стосовно методів підготовки, експертизи й оцінки проектів;
- ознайомлення з основними концептуальними поняттями, методами та підходами, які використовують у міжнародній практиці при проведенні проектного аналізу;
- удосконалення процесів прийняття рішень при розробці й реалізації проектів.

Опанування основ проектного аналізу ***дозволить студентам***:

- усвідомити важливість світового досвіду розробки та оцінки проектів для їхньої подальшої діяльності;

- здобути знання про найважливіші чинники і критерії, які враховуються на різних стадіях життєвого циклу проекту.

Тільки опанувавши ці базові знання, студенти ***матимуть змогу***:

- сформувати правильне економічне мислення у прийнятті рішень щодо розвитку діяльності у сфері економіки;
- виробити практичні навички щодо процедур, прийомів і методів, які використовуються міжнародними, державними та приватними організаціями при розробці та експертизі проектів;
- засвоїти термінологію, головні поняття, які використовують у світовій практиці ділового спілкування при підготовці та здійсненні проектів;
- моделювати економічні процеси, набути управлінських навичок, необхідних для здійснення проектного аналізу у процесі розробки та реалізації проектів.

Під час проміжного та підсумкового контролю *студент повинен:*

- ✓ продемонструвати глибоке знання основних положень курсу, вміння самостійно розв'язувати задачі, відповідати на поставлені у завданні запитання.

Загальні методичні рекомендації до вивчення дисципліни.

Самостійна робота студентів над дисципліною розпочинається з вивчення даних методичних порад. При цьому слід ознайомитись із списком тем програми і навчальними завданнями, опрацювати рекомендовану літературу та законспектувати основні положення. Програмний матеріал слід вивчати в тій послідовності, що передбачена методичними вказівками. Вони складені так, що з кожної основної теми курсу студент повинен дати усі відповіді на запитання для самостійного завдання і перевірки знань.

Вивчення дисципліни здійснюється на практичних і семінарських заняттях, під час ділової гри, при цьому важливим є і самостійна робота студентів. Вивчення дисципліни завершується іспитом.

Навчально-тематичний план дисципліни «Проектний аналіз»

№ п/п	Назва теми	Форми навчання							
		денна				заочна			
		Всього годин	у тому числі			Всього годин	у тому числі		
			Лекції	Практичні заняття	СРС		Лекції	Практичні заняття	СРС
Змістовний модуль 1. “Теоретичні основи проектного аналізу”									
1.	Предмет, мета і завдання курсу „Проектний аналіз”. Концепція проекту.	11	2	2	7	12	2		10
2.	Життєвий цикл проекту.	11	2	2	7	12	2		10
3.	Концепція затрат і вигід у проектному аналізі.	13	2	4	7	12		2	10
4.	Цінність грошей у часі.	11	2	2	7	10			10
5.	Грошовий потік.	11	2	2	7	12	2		10
6.	Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття проектних рішень.	9	2		7	10			10
7.	Динамічний аналіз беззбитковості проекту.	9	2		7	10			10
8.	Оцінка і прийняття проектних рішень в умовах ризику та невизначеності.	9	2		7	15			15
Змістовий модуль 2. *“Функціональні аспекти проектного аналізу”*									
9.	Маркетинговий аналіз.	11	2	2	7	12		2	10
10.	Технічний аналіз	11	2	2	7	10			10
11.	Інституційний та екологічний аналіз.	9	2		7	2	2		
12.	Соціальний аналіз.	11	2	2	7	2	2		
13.	Фінансовий аналіз.	11	2	2	7	10			10

14.	Економічний аналіз.	11	2	2	7	15			15
	Всього:	150	28	24	98	150	16	4	130

Тематика та плани лекцій за програмою змістових модулів

Змістовий модуль 1.

ТЕМА 1. Предмет, мета і завдання курсу „Проектний аналіз". Концепція проекту.

Загальна характеристика предмета курсу. Основні терміни і поняття використовувані в процесі вивчення дисципліни. Мета і завдання курсу. Складові дисципліни. Еволюція проектного аналізу. Взаємозв'язок курсу „Проектний аналіз" з іншими дисциплінами бакалаврського циклу.

Концепція проектного аналізу. Проектний аналіз як внутрішня складова процесу управління проектом. Принципи проектного аналізу.

Поняття проекту. Відмінність проекту від програми і плану. Необхідність визначення загальних ознак проекту. Види економічної взаємозалежності проектів. Класифікація проектів за різними ознаками: класом, типом, видом, тривалістю, масштабом, складністю.

Середовище і учасники проекту. Фактори зовнішнього середовища проекту. Вплив політичних, економічних, соціальних, правових, культурологічних, екологічних, інфраструктурних чинників на проект. Характеристика сфер найближчого оточення проекту та ступеня їх впливу на реалізацію проекту. Внутрішнє середовище проекту. Активні та пасивні учасники проекту.

ТЕМА 2. Життєвий цикл проекту.

Концепція життєвого циклу проекту як складова методології проектного аналізу. Поняття життєвого циклу проекту. Підходи до поділу проекту на складові елементи. Фази і стадії проектного циклу.

Передінвестиційна фаза проекту. Підбір інформації виявлення нових потенційних інвестиційних можливостей. Дослідження інвестиційних можливостей регіонів (в тому числі за видами економічної діяльності), природних ресурсів. Вибір цілей проекту та його завдань на стадії ідентифікації. Характеристика робіт з макро- та мікроаналізу. Мета проекту. Зміст робіт на попередньому етапі та етапі додаткових досліджень стадії підготовки проекту.

Склад досліджень на стадії розробки та експертизи. Розробка функціональної схеми об'єкта проектування. Склад робіт з календарного планування проекту та підготовки будівельної документації.

Інвестиційна фаза проекту. Принципи успішного впровадження проекту. Мета і правила організації та проведення тендерів. Порядок виконання робіт на стадіях інженерно-технічного проектування робіт і будівництва об'єкта. Необхідність проведення робіт з виробничого маркетингу та набору і навчання персоналу для успішної реалізації проекту.

Експлуатаційна фаза проекту. Види робіт, що охоплює стадія „здача в експлуатацію". Змістовна характеристика експлуатаційної фази проекту: виробнича експлуатація, заміна та оновлення, розширення та інновації. Комплексна заключна оцінка проекту. Формування інформаційної бази прийняття проектних рішень.

Визначення їх тривалості передінвестиційної та інвестиційної фаз для проектів різних видів, класів і масштабів. Чинники, які впливають на вартість передінвестиційних досліджень. Відповідність вартості передінвестиційних досліджень вартості проекту. Планування витрат на передінвестиційні роботи. Динаміка капітальних витрат і витрат з просування проекту за стадіями його життєвого циклу. Фінансування витрат на передінвестиційні дослідження.

ТЕМА 3. Концепція затрат і вигід у проектному аналізі.

Місце концепції затрат і вигід у проектному аналізі. Поняття вигід і затрат у проектному аналізі. Методичні підходи до визначення цінності проекту. Методика розрахунку додаткових вигід і затрат за проектом та їх розрахунок у грошовому вимірі.

Альтернативна вартість як ключова концепція проектного аналізу. Межі використання альтернативної вартості у прийнятті проектних рішень. Визначення альтернативної вартості робочої сили. Методичні прийоми визначення альтернативної вартості землі.

Визначення вигід та поняття затрат у проектному аналізі. Явні витрати та вигоди, їх використання для прийняття рішень у проектному аналізі. Можливість і необхідність оцінки неявних вигід і затрат у разі оцінки проектів. Кількісна оцінка неявних вигід і затрат за допомогою визначення цін товарів і послуг споріднених ринків, оцінки цін товарів гіпотетичного ринку,

максимально-мінімальної величини. Вибір методичного підходу до кількісного визначення зовнішніх ефектів проекту. Особливості визначення затрат у проектних розрахунках.

ТЕМА 4. Цінність грошей у часі.

Поняття майбутньої і теперішньої вартостей. Причини зміни вартості грошей у часі. Необхідність урахування зміни вартості грошей у часі при аналізі проектів. Поняття майбутньої і теперішньої вартості. Поняття норми прибутку, ставки процента. Простий і складний процент, його вплив на майбутню вартість. Обчислення майбутньої вартості грошей. Процес нарахування складних процентів (компаундування). Розрахунок теперішньої вартості. Операція дисконтування. Вплив на величину теперішньої вартості строку життєвого циклу проекту та ставки процента. Майбутня і теперішня вартість ануїтету, її використання у проектних розрахунках. Розрахунок вартості грошей за різних умов інвестування.

Номінальна та реальна процентні ставки. Підходи до визначення процентної ставки проекту. Реальна процентна ставка. Розрахунок номінальної ставки процента. Вплив інфляції на величину номінальної процентної ставки. Поняття інфляційної премії. Вплив інфляції на номінальні та реальні проектні доходи компанії. Використання процентних ставок у визначенні номінальних і реальних доходів за проектом. Прийняття проектних рішень за різними інфляційними сценаріями.

Фактори, які впливають на вартість грошей. Чинники, що впливають на величину процентної ставки: дохідність інвестицій, величина і темп інфляції, ризик пов’язаний з інвестиціями. Залежність величини процентної ставки від різних видів інвестицій, які здійснює компанія.

ТЕМА 5. Грошовий потік.

Поняття грошового потоку. Відмінність тлумачення поняття „грошовий потік” у бухгалтерській практиці та проектному аналізі.

Проектний грошовий потік та його розрахунок. Визначення проектного грошового потоку. Методичні принципи розрахунку грошового потоку за проектом. Елементний склад загального грошового потоку з активів. Порядок розрахунку операційного потоку грошей. Роль амортизаційних відрахувань та їх вплив на зміну проектного грошового потоку. Калькулювання капітальних

витрат за проектом. Визначення приросту чистого робочого капіталу. Розрахунок грошового потоку кредиторам та акціонерам.

Особливості розрахунку проектного грошового потоку. Принципи розрахунку проектного грошового потоку: обумовленість, маржинальність, незалежність. Припливи та відтоки від реалізації проекту. Змістовна характеристика можливих додаткових вигід і затрат за проектом. Поняття кумулятивного грошового потоку. Обґрунтування доцільності реалізації проектних рішень за допомогою проектного грошового потоку. Прогнозування потоку грошових коштів за проектом.

ТЕМА 6. Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття проектних рішень.

Характеристика методів оцінки ефективності інвестиції. Поняття критерію оцінки та порівняння проектів. Вибір критеріїв прийняття проектних рішень. Принципи оцінки ефективності проектних рішень.

Характеристика стандартних фінансових критеріїв: економічний зміст, обмеження, переваги і недоліки, застосування у практиці оцінки проектних рішень *інтегральних показників:* чистої теперішньої вартості, коефіцієнта вигоди-затрати; внутрішньої норми дохідності; періоду окупності; еквівалентного ануїтету, ефективності витрат. Методика розрахунку основних фінансових критеріїв. Мета та принципи побудови фінансового профілю проекту. Призначення та використання у проектному аналізі та плануванні фінансового профілю проекту з наростаючим підсумком і без нього.

Порівняння проектів за допомогою різних критеріїв оцінки. Правила використання альтернативних критеріїв для незалежних взаємовиключаючих і залежних проектів. Вибір критеріїв ефективності і відбору проектів за існуючих обмежень.

Неформальні процедури відбору та оцінки проектів. Формування системи пріоритетів компанії, яка здійснює проектну діяльність. Порядок відбору проектів за конкурсом. Характеристика проектів, які мають державну підтримку. Змістовний склад груп неформальних критеріїв відбору проектів. Характеристика експертно-аналітичних методів, що використовуються за проведення неформальних процедур оцінки проекту.

ТЕМА 7. Динамічний аналіз беззбитковості проекту.

Управління структурою витрат за проектом. Динаміка змінних і постійних витрат за проектом. Розрахунок загальних витрат. Залежність величини змінних, постійних і граничних витрат від масштабів виробництва. поняття маржинального доходу. Мета управління проектними витратами. Аналіз системи „витрати-об'єм-прибуток".

Поняття і розрахунок беззбитковості проекту. Основні завдання аналізу беззбитковості. Припущення у проведенні аналізу беззбитковості. Поняття беззбитковості проекту. Особливості визначення різних видів точки беззбитковості проекту. Методи розрахунку бухгалтерської точки беззбитковості. Необхідність визначення різних видів точки беззбитковості. Методика розрахунків готівкової, бухгалтерської і фінансової точок беззбитковості. Оцінка та вибір проектних рішень за допомогою критерію беззбитковості проекту. Розрахунок порогу рентабельності та його вплив на ефективність проекту. Запас фінансової міцності проекту.

Поняття операційного левериджу, його застосування під час аналізу проектних рішень. Вплив величини операційного левериджу на виробничий ризик проекту. Розрахунок операційного левериджу проекту. Використання операційного левериджу для порівняння та відбору проектів.

Особливості прийняття рішень за умов динамічних змін. Вплив зміни умов реалізації проекту на його беззбитковість. Розрахунок фінансового запасу надійності проекту. Аналіз динамічності проекту. Врахування можливості розширення виробництва під час його здійснення. Аналіз динамічних сценаріїв розвитку проекту: відмова від проекту, його скорочення, відкладене інвестування. Використання гнучкого бюджетування для реалізації проектів.

ТЕМА 8. Оцінка і прийняття проектних рішень в умовах ризику та невизначеності.

Поняття ризику та невизначеності. Необхідність урахування рівня невизначеності під час прийняття проектних рішень. Поняття ризику та невизначеності. Характеристика систематичного і несистематичного ризиків проекту, можливість їх впливу та усунення під час підготовки та реалізації проекту.

*Класифікація проектних ризиків***.** Класифікація ризиків за ознаками: тривалість дії, міра впливу на фінансовий стан, можливість усунення, міра впливу на зміну реальних активів фірми. *Види ризиків* на різних стадіях підготовки і реалізації проекту. Причини виникнення технічних, політичних, маркетингових, фінансових ризиків, їх ознаки. Наслідки функціональних ризиків.

Мета аналізу ризику. Якісний та кількісний аналіз ризику. Процедура експертного аналізу ризику. Аналіз ризику методом побудови дерева рішень. Аналіз чутливості проекту, методика його проведення. Оцінка факторної еластичності показників ефективності проекту. Розрахунок критичних значень змінних проекту, визначення межі безпеки. Аналіз співвідношення важливості змінних і можливості його прогнозу. Побудова матриці перевірочних процедур для змінних проекту. Недоліки аналізу чутливості. Аналіз сценаріїв. Прогнозування оптимістичного та песимістичного сценаріїв за проектом та визначення критерію ефективності проекту з урахуванням ймовірності настання визначеного сценарію розвитку проекту. Характеристика методу імітаційного моделювання (Монте-Карло). Порядок проведення аналізу ризику за методом Монте-Карло.

Методи зниження ризику. Вибір методу зниження ризиків залежно від виду ризику. Характеристика видів робіт з розподілу ризику між учасниками проекту. Послідовність резервування коштів на покриття непередбачених витрат. Страхування ризиків. Зниження ризиків у плані фінансування. Порядок визначення ефективності заходів щодо зниження ризиків. Планування подій, які знижують ризик.

МОДУЛЬ 2

“Функціональні аспекти проектного аналізу”

ТЕМА 9. Маркетинговий аналіз.

Мета і завдання маркетингового аналізу проекту. Взаємозв'язок маркетингового аналізу та інших функціональних аспектів проектного аналізу. Інформаційна база проведення маркетингового аналізу. Стадії маркетингового дослідження проектних рішень.

Визначення меж та якісного складу аналізу ринку. Вплив макроекономічної політики країни, техніко-технологічних процесів на граничні обмеження аналізу ринку. Особливості проведення аналізу проектів, орієнтованих на міжнародні ринки.

Концепція попиту у проектному аналізі. Аналіз маркетингової ситуації на ринку продукції проекту. Можливість розвитку ринку. Вибір стратегій розвитку ринкового попиту. Методика проведення аналізу ринку продукції проекту.

Характеристика етапів маркетингового дослідження ринку. Зміст аналізу макросередовища у маркетинговому аналізі проекту. Вплив макросередовища на

проектні рішення, характеристика його факторів. Кількісна характеристика ринку: місткість, насиченість, фаза життєвого циклу, темпи зростання, стабільність попиту. Якісні елементи характеристики ринку: процес купівлі, структура потреб споживачів, мотиви здійснення покупки, інтенсивність процесу купівлі-продажу. Суть і завдання аналізу бізнесоточення проекту. Основні складові ринкового середовища проекту: споживачі, конкуренти, постачальники, товари-замінники. Методичні підходи до аналізу конкурентного середовища продукції проекту.

Розробка концепції маркетингу. Інформаційна база розробки різних етапів концепції маркетингу. Вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на вибір маркетингової стратегії проекту. Характеристика компонентів комплексу маркетингу: продукт і політика щодо нього, організація збуту і розповсюдження товару, просування його на ринок і ціноутворення. Порядок розробки плану маркетингу проекту.

ТЕМА 10. Технічний аналіз.

Мета і завдання технічного аналізу проекту. Межі проведення аналізу технічної життєздатності проекту. Взаємозв'язок технічного аналізу з іншими функціональними аспектами проектного аналізу. Складові технічного аналізу. Основні аспекти технічного аналізу проекту. Порядок проведення технічного аналізу проектів. Зміст аналітичної роботи на різних етапах технічного аналізу проекту.

Визначення місцезнаходження проекту та обґрунтування вибору масштабу проекту. Основні критерії визначення раціонального розміщення проекту. Поняття масштабу проекту. Фактори впливу на вибір масштабу проекту. Основні вимоги при виборі технології. Чинники, які впливають на вибір технології. Способи отримання технології, можливість та ефективність їх застосування. Принципи визначення потреби в устаткуванні. Види устаткування. Обмеження вибору устаткування. Роль інфраструктури проекту при його технічній оцінці. Елементи інфраструктури проекту. Ідентифікація інфраструктури об'єкта проектування.

Управління розробкою проектної документації. Формування проектної команди. Вибір підрядників. Етапи розробки проектної документації. Техніко-економічне обґрунтування проекту будівництва. Підготовка робочої документації. Основні компоненти підготовчої роботи за проектом.

Організація підготовки та здійснення проекту. Планування здійснення проекту. Підготовка, освоєння та забезпечення якості виробництва. Матеріально-технічна підготовка проекту. Організація постачання. Зміст капітальних і поточних витрат за проектом. Методи розрахунку капітальних і поточних витрат, які плануються для реалізації проекту. Види витрат за проектом та їх складові. Зміст статей витрат за проектом. Оцінка витрат на виробництво та збут продукції проекту.

ТЕМА 11. Інституційний та екологічний аналіз.

Мета та завдання інституційного аналізу. Межі інституційного аналізу, його зв'язок з іншими функціональними аспектами проектного аналізу. Методичний апарат та інструментарій інституційного аналізу, його елементи. Види робіт, що супроводжують інституційний аналіз.

Характеристика зовнішнього середовища проекту. Правова база, політичні фактори, в межах яких реалізовуватиметься та експлуатуватиметься проект. Державна політика та урядове регулювання процесу інвестування та підприємницької діяльності. Макроекономічне регулювання і регламентація зовнішньоторговельної діяльності. Оцінка впливу державного регулювання і податкової політики на стимулювання розвитку окремих регіонів і секторів економіки. Розробка додаткових заходів і нормативних актів, які сприяють успішній реалізації проекту.

Характеристика сильних і слабких сторін організацій-учасниць проекту. Діагностика рівня та потенціалу менеджменту проекту. Функції менеджера проекту та його роль в реалізації проекту. Система стимулів і мотивації учасників проекту, відповідність цілей менеджменту проекту організаційній культурі компанії. Оцінка впливу кадрового складу на ефективність виконання проекту. Діагностика організаційної структури. Аналіз формальної структури за допомогою коефіцієнтів гнучкості виробничої структури, оперативності, раціональності та надійності організаційної структури. Аналіз впливу внутрішніх факторів на успішність виконання проекту. Необхідність розробки програми технічної допомоги для усунення негативного впливу внутрішніх факторів проекту.

Мета і роль екологічного аналізу в підготовці та відборі проектів. Межі екологічного аналізу, його зв'язок з іншими функціональними аспектами

проектного аналізу. Інформаційна база прийняття проектних рішень для проведення екологічного аналізу.

Розподіл проектів на категорії залежно від обсягів та якості аналізу впливу проекту на навколишнє природне середовище. Зміст аналітичних робіт з екологічного аналізу проекту, їх складність. Завдання екоаналітиків на різних стадіях життєвого циклу проекту. Етапи проведення екологічного аналізу проекту: аналіз первинних екологічних умов проекту; оцінка потенційного безпосереднього або опосередкованого впливу проекту на довкілля; проведення екологічного аналізу альтернативних варіантів проекту; розробка заходів щодо запобігання, скорочення або з компенсації негативного впливу на навколишнє середовище; екологічна підготовка менеджменту та персоналу; екологічний моніторинг.

Критерії класифікації та типи впливів проектів на навколишнє природне середовище. Класифікація впливів проектів на довкілля за часом і способом впливу, можливістю усунення загрози, охопленням території, походженням, можливістю акумулювання наслідків. Взаємозалежність вартості наслідків екологічних змін і типу впливу проекту. Критерії кількісного виміру наслідків впливу проектів на довкілля.

Процес оцінки екологічного впливу: ідентифікація, визначення взаємозв'язку впливів проекту, вимірювання впливів та інтерпретація результатів. Методичні підходи до визначення та оцінки впливу проекту на навколишнє природне середовище за умов проектування та можливості вибору альтернативного варіанту проекту. Умови та ефективність використання методів контрольних списків, матриць, діаграми потоків, сумісного аналізу карт. Характеристика і послідовність виконання робіт під час оцінки впливу на довкілля функціонуючого виробництва. Поняття відверненого сукупного збитку та його використання при оцінці екологічних наслідків проекту. Методи оцінки екологічних наслідків, побудовані на визначенні ринкової ціни виробництва товарів і послуг: метод зміни продуктивності ресурсів, метод втраченого доходу, метод альтернативної вартості. Методи оцінки екологічних наслідків, які базуються на визначенні витрат, пов'язаних з реалізацією проекту: метод ефективності витрат, метод превентивних витрат.

ТЕМА 12. Соціальний аналіз.

Мета і завдання соціального аналізу в підготовці та відборі проектів. Підходи до оцінки соціальних наслідків проекту. Компоненти соціального аналізу. Соціальні

результати проекту, які використовуються для визначення рівня суспільного життя. Межі соціального аналізу, його основні елементи.

Зміст робіт з соціального аналізу. Напрями діяльності соціологів при підготовці проекту. Зміст робіт з проведення соціального аналізу на різних стадіях підготовки, реалізації та експлуатації проекту. Завдання аналітика при проведенні соціального аналізу проекту на різних стадіях життєвого циклу проекту.

Соціальне середовище проекту та його оцінка. Поняття і склад населення, що мешкає в зоні реалізації проекту. Визначення бенефіціаторів проекту. Сегментування населення за етнічно-демографічною і соціально-культурною характеристикою, соціально-організаційною структурою.

Проектування соціокультурного середовища проекту. Напрями проектування соціального середовища проекту: характеристика і прогноз тенденцій розвитку системи цінностей населення, змін його традицій і потреб, забезпечення ефективної зайнятості, формування робочої сили нової структури та якості. Методи підвищення соціальної активності населення в зоні реалізації проекту. Розробка заходів щодо залучення населення до успішної реалізації проекту.

Формування системи показників, які відображають розвиток регіону, де реалізується проект. Прогнозування соціальних індикаторів: демографічні показники, зайнятість, соціальна структура, житлові умови, суспільне життя, охорона здоров'я, рівень злочинності. Показники, які характеризують індикатори проектного соціального середовища.

ТЕМА 13. Фінансовий аналіз.

Цілі, завдання та роль фінансового аналізу в підготовці та відборі проектів. Межі фінансового аналізу, його взаємозв'язок з іншими функціональними аспектами проектного аналізу. Інформаційна база прийняття проектних рішень під час проведення фінансового аналізу. Етапи проведення фінансового аналізу проекту. Інтерпретація результатів фінансового аналізу різними учасниками проекту.

Особливості підготовки фінансового обґрунтування проекту. Методологічні підходи та інструментарій проведення фінансового аналізу проектів. Концепції, на яких базується фінансовий аналіз проекту: аналіз вигід і витрат, зміна вартості грошей у часі, альтернативна вартість, формування грошового потоку. Зміст основних фінансових документів за проектом. Завдання і методи аналізу фінансового стану підприємства-проектанта. Послідовність проведення фінансової діагностики підприємства. Прогнозування плану прибутків за проектом. Методичні принципи формування проектного грошового потоку. Прогнозування балансу компанії з урахуванням реалізації проекту. Особливості проведення фінансового обґрунтування проекту.

Фінансування проекту. Роль фінансування в прийнятті проектних рішень. Завдання і принципи фінансування проектів. Види джерел фінансування проектів та їх характеристика. Можливість використання різних схем фінансування у практиці проектного менеджменту. Етапи стратегії формування інвестиційних ресурсів підприємства. Критерії раціоналізації структури фінансування проекту. Фінансове планування в проектному аналізі.

ТЕМА 14. Економічний аналіз.

Мета і завдання економічного аналізу, його взаємозв'язок з іншими функціональними аспектами проектного аналізу. Відмінність економічного і фінансового аналізу проекту. Поняття економічної цінності проекту. Фактори, які впливають на економічну цінність проекту.

Оцінка економічної привабливості та ефективності проекту. Критерії віднесення проекту до економічно привабливого та економічно ефективного. Урядова політика підтримки економічно привабливих та ефективних проектів. Методика оцінки економічної привабливості проекту. Інтерпретація результатів визначення рівня економічної привабливості проекту.

Методичні підходи до визначення економічної вартості проекту. Міра вартості витрат і вигід в економічному аналізі. Причини викривлення вартості та ціни на товари на сучасному ринку. Вплив державної політики на цінові перекоси. Поняття трансфертних платежів та їх урахування в економічному аналізі

Оцінка впливу проекту на економіку країни. «Тіньова» ціна як суспільна вартість продукту. Методичні підходи до визначення «тіньової» ціни. Визначення економічної вартості на підставі розрахунку граничних витрат. Розрахунок «тіньової» ціни товару на основі визначення еквівалента світової ціни в одиницях місцевої валюти. Співвідношення «тіньового» та офіційного курсів національної валюти. Розрахунок стандартного коефіцієнта перетворення офіційного валютного курсу на «тіньовий». Формування економічної паритетної ціни експорту та імпорту товарів. Принципи розрахунку економічної вартості товарів, залучених і незалучених до зовнішньоторговельного обігу. Методичний апарат визначення альтернативної вартості ресурсів, що не мають світової ціни: землі, робочої сили, різноманітних послуг.

Тематика та плани семінарських занять

Тема 1. Концепція проектного аналізу.

1. Визначення та ознаки проекту.
2. Концепція проекту в проектному аналізі.
3. Оточення проекту та його учасники.
4. Класифікація проектів.
5. Управління проектами.

Перелік питань для дискусії:

1. *Чому, на ваш погляд, існує таке різноманіття у тлумаченні поняття „проект”?*
2. *Поясніть необхідність визначення економічно залежних проектів для проекту, що розглядається. У чому суть незалежних, взаємовиключаючих, умовних, заміщуючи та синергічних проектів? Поясність, яким чином аналітик повинен розглядати ці види при проведенні аналізу визначеного проекту?*
3. *Визначне елементи внутрішнього та зовнішнього середовищ проекту. Яким чином вони впливають на оцінку проекту? Чи згодні ви з висловом, що проект впливає на своє оточення, а оточення впливає на проект. Чому?*
4. *Яким чином впливають вид, клас, масштаб і тип проекту на визначення складу його учасників?*

Література:

1. Верба В. А. Проектний аналіз : [навч.-метод. посібник для самост. вивч дисц.] / В. А. Верба, О. М. Гребешкова, О. В. Востряков. – К. : КНЕУ, 2002. – с. 19-32.
2. Верба В. А. Проектний аналіз : підручник / В. А. Верба, О. А. Загородніх. — К. : КНЕУ, 2000. – с. 5-30.
3. Проектний аналіз: навч. посіб. / [Москвін С. О., Бевз С. М., Верба В. А. та ін.] / під ред. С. О. Москвіна. – К. : Лібра, 1998. – с. 9-21.

Тема 2. Життєвий цикл проекту.

1. Поняття життєвого циклу проекту.
2. Передінвестиційна фаза проекту.
3. Інвестиційна та експлуатаційна фази проекту.
4. Визначення тривалості та вартості передінвестиційних досліджень.

Перелік питань для дискусії:

1. *Яка, на вашу думку головна мета визначення життєвого циклу проекту?*
2. *Чи існують особливості життєвого циклу загальнонаціональних, регіональних і локальних проектів?*
3. *Обґрунтуйте необхідність проведення передінвестиційних робіт за ітераційним методом.*
4. *Як визначається вартість передінвестиційних досліджень та їх фінансування, від яких чинників вони залежать?*

Література:

1. Верба В. А. Проектний аналіз : [навч.-метод. посібник для самост. вивч дисц.] / В. А. Верба, О. М. Гребешкова, О. В. Востряков. – К. : КНЕУ, 2002. – с. 32-44.

2. Верба В. А. Проектний аналіз : підручник / В. А. Верба, О. А. Загородніх. — К. : КНЕУ, 2000. – с. 30-47.
3. Проектний аналіз: навч. посіб. / [Москвін С. О., Бевз С. М., Верба В. А. та ін.] / під ред. С. О. Москвіна. – К. : Лібра, 1998. – с. 22-41.

Тема 3. Концепція затрат і вигід у проектному аналізі.

1. Витрати і вигоди в проектному аналізі.
2. Альтернативна вартість та альтернативні рішення.
3. Особливості визначення затрат у проектних розрахунках.

Перелік питань для дискусії:

1. *У чому полягає специфіка визначення цінності проекту?*
2. *Проблеми визначення кількісної та якісної характеристик неявних витрат і вигід?*
3. *Причини використання концепції альтернативної вартості у проектному аналізі. В деяких літературних джерелах альтернативну вартість називають ціною шансу. Дайте власний коментар цьому тлумаченню.*
4. *Виявіть можливі явні та неявні вигоди та витрати проекту створення мережі ресторанів швидкого обслуговування. Визначте якісний склад явних та неявних вигід і витрат за проектом, методичні підходи до їх кількісної оцінки.*

Література:

1. Верба В. А. Проектний аналіз : [навч.-метод. посібник для самост. вивч дисц.] / В. А. Верба, О. М. Гребешкова, О. В. Востряков. – К. : КНЕУ, 2002. – с. 44-51.
2. Верба В. А. Проектний аналіз : підручник / В. А. Верба, О. А. Загородніх. — К. : КНЕУ, 2000. – с. 48-64.
3. Проектний аналіз: навч. посіб. / [Москвін С. О., Бевз С. М., Верба В. А. та ін.] / під ред. С. О. Москвіна. – К. : Лібра, 1998. – с.42-50.

Тема 4. Цінність грошей у часі. Грошовий потік.

1. Причини зміни вартості грошей у часі.
2. Підходи до визначення процентної ставки проекту.
3. Причини використання грошового потоку для оцінки проектних рішень.
4. Принципи розрахунку проектного грошового потоку.

Перелік питань для дискусії:

1. *Чи завжди гроші змінюють свою цінність у часі і чому?*
2. *Чим відрізняються процеси компаундування і дисконтування?*
3. *В яких випадках слід користуватися значеннями теперішньої вартості, а в яких – майбутньої?*
4. *Чи ідентичні поняття „ставка дисконту”, „ставка банківського процента”, „бар’єрна ставка” фірми?*
5. *Яким чином впливає на майбутній дохід схильність фірми до ліквідації?*
6. *Чи зміниться теперішня вартість, якщо складний процент нараховується частіше?*
7. *Чи існує взаємозалежність між поняттями реальної ціни та майбутньої вартості?*
8. *Поняття грошового потоку та його роль в оцінці інвестиційних проектів.*
9. *Причина використання, як критерію оцінки інвестиційного проекту замість показника „чистий дохід” показника „грошового потоку”.*
10. *Які є особливості розрахунку додаткового грошового потоку?*

Література:

1. Верба В. А. Проектний аналіз : [навч.-метод. посібник для самост. вивч дисц.] / В. А. Верба, О. М. Гребешкова, О. В. Востряков. – К. : КНЕУ, 2002. – с. 51-69.

2. Верба В. А. Проектний аналіз : підручник / В. А. Верба, О. А. Загородніх. — К. : КНЕУ, 2000. – с. 64-93.
3. Проектний аналіз: навч. посіб. / [Москвін С. О., Бевз С. М., Верба В. А. та ін.] / під ред. С. О. Москвіна. – К. : Лібра, 1998. – с. 51-75.

Тема 5. Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття проектних рішень.

1. Принципи оцінки ефективності проектних рішень.
2. Порівняння проектів за допомогою різних критеріїв оцінки.
3. Неформальні процедури відбору та оцінки проектів.

Перелік питань для дискусії:

1. *Визначте основні підходи до створення системи критеріїв для оцінки та порівняння проектів за умов командної та ринкової системи господарювання.*
2. *Критерії оцінки проектних рішень, найбільш популярні у сучасній практиці.*
3. *Визначте зміст, порядок розрахунку, переваги та недоліки, можливості застосування таких показників ефективності проектів:*
   - *чисті дисконтова ні грошові потоки;*
   - *чиста теперішня вартість;*
   - *коефіцієнт вигоди-затрати;*
   - *внутрішня норма дохідності;*
   - *період окупності;*
   - *річні ануїтетні витрати;*
   - *критерії Бруно.*
4. *Особливості оцінки взаємодоповнюючих та взаємовиключаючих проектів.*
5. *Обґрунтуйте необхідність застосування неформальних процедур оцінки проектів.*

Література:

1. Верба В. А. Проектний аналіз : [навч.-метод. посібник для самост. вивч дисц.] / В. А. Верба, О. М. Гребешкова, О. В. Востряков. – К. : КНЕУ, 2002. – с. 69-81.
2. Верба В. А. Проектний аналіз : підручник / В. А. Верба, О. А. Загородніх. — К. : КНЕУ, 2000. – с.94-118.

Тема 6. Динамічний аналіз беззбитковості проекту.

1. Структура витрат проекту.
2. Управління структурою витрат проекту.
3. Розрахунок точки беззбитковості.
4. Методи оцінки та критерії ефективності проектів.
5. Особливості використання операційного левериджу при прийнятті проектних рішень.

Перелік питань для дискусії:

1. *Яким чином структура витрат виробництва впливає на вибір масштабу виробництва?*
2. *Чому фінансових менеджерів цікавить розрахунок точки беззбитковості виробництва?*
3. *Чому точка беззбитковості є критерієм оцінки проектів? Яким має бути характер порівняння двох проектів?*
4. *Порядок розрахунку готівкової, бухгалтерської та фінансової точок беззбитковості.*
5. *Значення розрахунку операційного левериджу для фінансового менеджера.*
6. *Що таке управлінські рішення в бюджету ванні капіталу? Наведіть приклади.*
7. *Поясніть такі варіанти управлінських рішень, як відмова від проекту та його розширення. Чому ми ризикуємо визначити неправильно NPV, якщо проігноруємо ці можливі варіанти?*

Література:

1. Верба В. А. Проектний аналіз : [навч.-метод. посібник для самост. вивч дисц.] / В. А. Верба, О. М. Гребешкова, О. В. Востряков. – К. : КНЕУ, 2002. – с. 81-91.
2. Верба В. А. Проектний аналіз : підручник / В. А. Верба, О. А. Загородніх. — К. : КНЕУ, 2000. – с. 118-138.
3. Проектний аналіз: навч. посіб. / [Москвін С. О., Бевз С. М., Верба В. А. та ін.] / під ред. С. О. Москвіна. – К. : Лібра, 1998. – с. 76-93.

Тема 7. Оцінка і прийняття проектних рішень в умовах ризику та невизначеності.

1. Цілі й завдання аналізу проектних ризиків. Поняття проектних ризиків.
2. Причини виникнення, класифікація та способи зниження проектних ризиків.
3. Критерії оцінки ризику при виборі варіанта інвестування.
4. Кількісний підхід до оцінки ризику. Аналіз чутливості, сценаріїв.
5. Методи зниження ризику. Управління проектними ризиками.

Перелік питань для дискусії:

1. *Аргументуйте необхідність урахування ризику при обґрунтуванні інвестиційних проектів.*
2. *Що таке передбачення ризику?*
3. *Чи існує різниця між інвестиційними та проектними ризиками?*
4. *Причини виникнення проектних ризиків та появи ризиків на кожній стадії життєвого циклу проекту.*

5. *Чи відрізняються, на вашу думку, підходи інвестора, замовника й підрядників при оцінці проектних ризиків?*
6. *Який підхід при зниженні ризику прийнятніший: мінімізація чи оптимізація? Чому?*
7. *Як ви вважаєте, коли ризик буде більшим: для проекту по виробництву нового продукту чи для проекту зменшення витрат? Чому?*

Література:

1. Верба В. А. Проектний аналіз : [навч.-метод. посібник для самост. вивч дисц.] / В. А. Верба, О. М. Гребешкова, О. В. Востряков. – К. : КНЕУ, 2002. – с. 91-102.
2. Верба В. А. Проектний аналіз : підручник / В. А. Верба, О. А. Загородніх. — К. : КНЕУ, 2000. – с.139-164.
3. Проектний аналіз: навч. посіб. / [Москвін С. О., Бевз С. М., Верба В. А. та ін.] / під ред. С. О. Москвіна. – К. : Лібра, 1998. – с. 93-120.

Тема 8. Маркетинговий аналіз.

1. Мета і завдання маркетингового аналізу.
2. Аналіз ринкових можливостей.
3. Прогноз обсягів збуту продукції проекту.
4. Розробка комплексу маркетингу.
5. Організація руху товару. Втілення маркетингових заходів.

Перелік питань для дискусії:

1. *Вплив макроекономічної політики країни, техніко-технологічних процесів на межові обмеження аналізу ринку.*
2. *Особливості аналізу проектів, орієнтованих на міжнародні ринки.*
3. *Суть та завдання аналізу бізнес-оточення проекту.*
4. *Які методичні підходи до аналізу конкурентного середовища продукції проекту ви знаєте?*
5. *Визначне інформаційну базу розробки різних етапів концепції маркетингу.*
6. *Дайте характеристику та призначення етапів розробки маркетингової концепції.*
7. *Проілюструйте на конкретному прикладі розробку маркетингового плану проекту.*

Література:

1. Верба В. А. Проектний аналіз : [навч.-метод. посібник для самост. вивч дисц.] / В. А. Верба, О. М. Гребешкова, О. В. Востряков. – К. : КНЕУ, 2002. – с. 102-110.
2. Верба В. А. Проектний аналіз : підручник / В. А. Верба, О. А. Загородніх. — К. : КНЕУ, 2000. – с. 165-183.
3. Проектний аналіз: навч. посіб. / [Москвін С. О., Бевз С. М., Верба В. А. та ін.] / під ред. С. О. Москвіна. – К. : Лібра, 1998. – с. 121-153.

Тема 9. Технічний аналіз.

1. Мета і завдання технічного аналізу.
2. Зміст технічного аналізу проекту.

Перелік питань для дискусії:

1. *Складові технічного аналізу.*
2. *Які основні фактори впливають на масштаб проекту?*
3. *Які вимоги висувають аналітики при відборі технології проекту, що впливає на цей вибір?*
4. *Яке значення має інфраструктура проекту при технічних оцінці останнього?*
5. *Основні компоненти підготовчої роботи по проекту.*
6. *Види витрат за проектом та їх складові.*

Література:

1. Верба В. А. Проектний аналіз : [навч.-метод. посібник для самост. вивч дисц.] / В. А. Верба, О. М. Гребешкова, О. В. Востряков. – К. : КНЕУ, 2002. – с. 110-117.
2. Верба В. А. Проектний аналіз : підручник / В. А. Верба, О. А. Загородніх. — К. : КНЕУ, 2000. – с. 184-208.
3. Проектний аналіз: навч. посіб. / [Москвін С. О., Бевз С. М., Верба В. А. та ін.] / під ред. С. О. Москвіна. – К. : Лібра, 1998. – с. 154-175.

Тема 10. Фінансовий аналіз.

1. Мета і завдання фінансового аналізу.
2. Оцінка фінансового стану і фінансових результатів діяльності фірми.
3. Прогнозування продажів та витрат по проекту.
4. Джерела фінансування та проведення фінансових розрахунків на прикладі конкретного проекту.

Перелік питань для дискусії:

1. *Інформаційний інтерес учасників проекту до фінансового аналізу.*
2. *Охарактеризуйте зміст основних документів, які повинні підготувати фінансові аналітики проекту.*
3. *У чому вбачається різниця між фінансовим аналізом діяльності підприємства та аналізом проекту?*
4. *На підставі якої інформації фінансового аналізу приймається рішення про вибір проекту?*
5. *Назвіть причини необхідності попереднього аналізу фінансової життєздатності проекту без урахування фінансування проектів.*
6. *Критерії раціоналізації фінансових ресурсів проекту.*

Література:

1. Верба В. А. Проектний аналіз : [навч.-метод. посібник для самост. вивч дисц.] / В. А. Верба, О. М. Гребешкова, О. В. Востряков. – К. : КНЕУ, 2002. – с. 144-154.
2. Верба В. А. Проектний аналіз : підручник / В. А. Верба, О. А. Загородніх. — К. : КНЕУ, 2000. – с. 257-283.
3. Проектний аналіз: навч. посіб. / [Москвін С. О., Бевз С. М., Верба В. А. та ін.] / під ред. С. О. Москвіна. – К. : Лібра, 1998. – с. 248-286.

Тема 11. Економічний аналіз.

1. Цілі і завдання економічного аналізу.
2. Оцінка економічної привабливості та визначення економічної ефективності проекту.
3. Методичні підходи до визначення економічної вартості проекту.
4. Оцінка впливу проекту на економіку країни.

Перелік питань для дискусії:

1. *У чому полягає різниця між фінансовим та економічним аналізом?*
2. *Для яких проектів економічний аналіз є необхідною умовою?*
3. *Яка різниця між розрахунками фінансових та економічних цін?*
4. *У чому полягає відмінність економічної привабливості та економічної ефективності.*
5. *Причини використання альтернативної вартості в економічному аналізу.*
6. *Поняття тіньового ціноутворення, механізм визначення тіньових цін для окремих ресурсів проекту.*
7. *Методичні підходи до визначення економічної вартості ресурсів, які не залучені до зовнішньоторговельного обігу товарів або не мають світової ціни.*
8. *Як в оцінці економічної цінності проекту враховують трансфертні платежі, мультиплікативний ефект та споживчий надлишок.*

Література:

1. Верба В. А. Проектний аналіз : [навч.-метод. посібник для самост. вивч дисц.] / В. А. Верба, О. М. Гребешкова, О. В. Востряков. – К. : КНЕУ, 2002. – с.155-172.
2. Верба В. А. Проектний аналіз : підручник / В. А. Верба, О. А. Загородніх. — К. : КНЕУ, 2000. – с. 284-305.
3. Проектний аналіз: навч. посіб. / [Москвін С. О., Бевз С. М., Верба В. А. та ін.] / під ред. С. О. Москвіна. – К. : Лібра, 1998. – с. 287-314.

Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота є невід'ємною частиною навчального процесу і основою пізнавальної діяльності студента. Метою методичних вказівок є конкретизація самостійної роботи студента для всебічного підвищення рівня знань, раціоналізації процесів підготовки, виконання і захисту самостійної роботи, єдності навчальної та науково-дослідної роботи.

Освоєння курсу відповідно до програми передбачає самостійне опрацювання студентом літературних джерел, вивчення теоретичних питань тем, виконання практичних завдань.

Навчальні завдання за кожною темою містять перелік питань, літературних джерел і практичних завдань.

Викладач курсу спрямовує і контролює самостійну роботу студента, встановлює час консультацій та термін виконання самостійної роботи за кожною темою курсу.

Змістом самостійної роботи студентів є вивчення теоретичних питань, підготовка до семінарських занять.

Контроль за самостійною роботою студентів здійснюється на практичних і семінарських заняттях у формі поточного контролю та перевірки якості виконання домашніх завдань.

Перелік питань для підготовки до іспиту

1. Предмет та мета проектного аналізу.
2. Еволюція проектного аналізу.
3. Концепція проектного аналізу.
4. Принципи проектного аналізу.
5. Поняття проекту.
6. Основні ознаки проекту.
7. Економічна взаємозалежність проектів.
8. Класифікація проектів.
9. Середовище проекту.
10. Учасники проекту.
11. Поняття життєвого циклу проекту.
12. Зміст передінвестиційної фази проекту.
13. Зміст інвестиційної та експлуатаційної фаз проекту.
14. Визначення тривалості та вартості передінвестиційних досліджень.
15. Визначення цінності проекту.
16. Поняття явних і неявних вигід і затрат.
17. Альтернативна вартість та її використання у проектному аналізі.
18. Визначення вигід у проектному аналізі.
19. Поняття затрат у проектному аналізі.
20. Особливості визначення затрат у проектних розрахунках .
21. Поняття майбутньої та теперішньої вартості.
22. Номінальна та реальна процентні ставки.
23. Фактори, які впливають на вартість грошей.
24. Поняття грошового потоку.
25. Проектний грошовий потік та його розрахунок.
26. Особливості розрахунку проектного грошового потоку.
27. Принципи оцінки ефективності проектних рішень.
28. Методика розрахунку основних фінансових критеріїв.
29. Порівняння проектів за допомогою різних критеріїв оцінки.
30. Неформальні процедури відбору та оцінки проектів.
31. Управління структурою витрат за проектом.
32. Поняття та розрахунок беззбитковості проекту.
33. Особливості визначення різних видів точки беззбитковості.
34. Використання операційного левериджу для прийняття проектних рішень.
35. Особливості прийняття рішень в умовах динамічних змін.
36. Поняття ризику та невизначеності. Класифікація проектних ризиків.
37. Причини виникнення та наслідки проектних ризиків.
38. Методи аналізу й оцінки ризиків інвестиційних проектів.
39. Методи зниження ризику.
40. Мета та завдання аналізу ринку.
41. Визначення меж: та якісного складу аналізу ринку.
42. Концепція попиту ринку.
43. Аналіз ринкового середовища продукції проекту.
44. Розробка концепції маркетингу.

45. Мета та завдання технічного аналізу.
46. Етапи проведення робіт з технічного аналізу.
47. Визначення місцезнаходження проекту та обґрунтування вибору масштабу проекту.
48. Вибір технології виробництва, устаткування та ідентифікація інфраструктури об'єкта проектування.
49. Організаційна підготовка та здійснення проекту.
50. Мета та завдання інституційного аналізу.
51. Оцінка впливу зовнішніх факторів на проект.
52. Аналіз впливу внутрішніх факторів на успішність виконання проекту.
53. Мета та завдання екологічного аналізу.
54. Зміст робіт з екологічного аналізу.
55. Типи впливу проекту на навколишнє середовище.
56. Методичні підходи до визначення та оцінки впливу проекту на навколишнє середовище.
57. Мета та завдання соціального аналізу.
58. Зміст робіт соціального аналізу.
59. Соціальне середовище проекту та його оцінка.
60. Проектування соціального середовища проекту.
61. Мета та завдання фінансового аналізу.
62. Особливості підготовки фінансового обґрунтування проекту.
63. Фінансування проекту.
64. Мета та завдання економічного аналізу.
65. Визначення економічної привабливості та ефективності проекту.
66. Методичний апарат визначення економічної вартості проекту,
67. Визначення побічних ефектів реалізації проектів.

Критерії оцінювання знань та підсумкового контролю.

Оцінка знань, умінь та практичних навичок студента з навчальної дисципліни "Проектний аналіз" здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів:

- поточного контролю знань;
- підсумкового контролю знань (іспиту).

10.1. Поточний контроль знань студентів

здійснюється за двома складовими:

- контроль систематичності відвідування та активності роботи студента на семінарських заняттях протягом семестру;
- контроль за виконанням модульних завдань.

10.1.1. При контролі систематичності та активності роботи студента оцінці підлягають:

- відвідування семінарських занять (до 5 балів за 1 модуль);
- активність на семінарських заняттях (до 5 балів за 1 модуль);
- рівень засвоєння знань програмного матеріалу (до 15 балів за 1 модуль).

Максимальна оцінка контролю систематичності та активності роботи студента становить 25 балів за 1 модуль.

10.1.2. Модульний контроль.

Протягом семестру студенти виконують два модульні завдання, кожне з яких оцінюється в діапазоні від 0 до 25 балів.

Модульне завдання виконується у вигляді виконання тестових завдань, які містять по 10 завдань.

Кожне завдання оцінюється у 2,5 бали.

Максимальна оцінка модульного контролю становить 50 балів.

10.2. Підсумкова оцінка з дисципліни

Підсумкова оцінка складається з суми балів за 2 модульних контролів, і максимально становить 100 балів.

В залежності від кількості набраних балів студент отримує оцінку відповідно до «Тимчасового положення про систему оцінювання навчальної діяльності, порядок проведення, відрахування та поновлення студентів, які навчаються за кредитно-модульною системою організації навчального процесу в УжНУ», згідно нижченаведеної шкали підсумкового контролю:

Мінімальний бал **для отримання** позитивної оцінки - 50, максимальний -100	Оцінка за розширеною національною шкалою	Еквівалент оцінки за п'ятибальною шкалою (для розрахунку стипендій)	Оцінка за шкалою ECTS
90 та вище	відмінно	5	A
80-89	дуже добре	4,5	B
65-79	добре	4	C
55-64	задовільно	3,5	B
50-54	достатньо	3	E
35-49	незадовільно	2	FX
1-34	неприйнятно	1	F

Студенти, які з навчальної дисципліни за семестр атестовані оцінкою "незадовільно" (35-49 балів), зобов'язані складати підсумковий модульний контроль. Підсумковий модульний контроль можуть також складати студенти, які бажають покращити семестрову оцінку.

До підсумкового модульного контролю з навчальної дисципліни не допускають студентів, які не виконали усіх видів обов'язкових робіт (лабораторних, практичних, індивідуальних: розрахунково-графічних та розрахункових робіт, рефератів тощо), передбачених робочою навчальною програмою та за результатами модульного контролю мають менше ніж 35 балів.

Підсумковий модульний контроль з навчальної дисципліни студент може не складати, якщо він склав усі модульні контролі та його влаштовує підсумкова (семестрова) оцінка. Якщо студент з метою покращення оцінки виявив бажання складати підсумковий модульний контроль, то йому для цього надається одна

спроба. При цьому підсумкова (семестрова) оцінка для таких студентів на екзамені не може бути зменшена.

У разі порушення студентом дисципліни при проведенні підсумкового модульного контролю екзаменатор усуває його від складання іспиту (заліку), виставляючи нуль балів і державну семестрову оцінку "незадовільно" ("незараховано").

Список рекомендована література до курсу "Проектний аналіз"

Основна:

1. Акціонерні товариства. Залучення інвестицій // "Українська інвестиційна газета". – Київ, 1997.
2. Аналіз вигід і витрат: практ. посіб. / пер. з англ. С. Соколік; наук., ред. О. Кілевича, Секретаріат Ради Скарбниці Канади. – [2-е вид.] – К. : Основи, 1999.
3. Бард В. Экономика проектного анализа. Практическое руководство / В. Бард, Б. Дирен. – Вашингтон, Институт экономического развития Всемирного Банка, 1991.
4. Бардиш Г. О. Проектний аналіз : [підручник] / Г. О. Бардиш. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2006. – 415 с.
5. Баум У. Цикл реализации проекта / У. Баум. – Вашингтон: Ин-т экономического развития Всемирного Банка, 1982.
6. Беренс В. Руководство по оценке эффективности инвестиций / Беренс В., Хавранек П.; пер. с англ., перераб. и доп. изд. – М. : АОЗТ «Интер-эксперт», ИНФРА-М, 1995.
7. Бирман Г. Экономический анализ инвестиционных проектов / Г. Бирман, С. Шмидт; пер. с англ. / под ред. Л. П. Белых. – М. : Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 631 с.
8. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент / И. А. Бланк. — К. : МП «ИТЕМ» ЛТД, «Юнайтед Лондон Трейд Лимитед», 1995. — 448 с.
9. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту: [пер. з англ.]. — К. : Молодь, 1997.—1000 с.
10. Верба В. А. Проектний аналіз : підручник / В. А. Верба, О. А. Загородніх. — К. : КНЕУ, 2000. – 322 с.
11. Верба В. А. Проектний аналіз : [навч.-метод. посібник для самост. вивч дисц.] / В. А. Верба, О. М. Гребешкова, О. В. Востряков. – К. : КНЕУ, 2002. – 297 с.
12. Верещак В. С. Эколого-экономическое обоснование инвестиционных проектов / В. С. Верещак, Т. Г. Бен. – Днепропетровск: Ин-т технологии, 1998. – 122 с.
13. Войчак В. Маркетинговий менеджмент: підручник / В. Войчак. – К. : КНЕУ, 1998. —268 с.

14. Волков И. М. Проектный анализ / И. М. Волков, М. В. Грачева. – М. : ЮНИТИ, 1998.
15. Воркут Т. А. Проектний аналіз : навч. посібник / Т. А. Воркут. – К. : Укр. центр духовної культури, 2000. – 428 с.
16. Идрисов А. Б. Стратегическое планирование и анализ эффективности инвестиций / Идрисов А. Б., Картышев С. В., Постников А. В. – Москва : "Филинь", 1997.
17. Инвестиционное проектирование: практическое руководство по экономическому обоснованию инвестиционных проектов / под ред. Шумилина С.И. — Москва. "Финстатин-форм", 1995.
18. Ковалев В. В. Введение в финансовый менеджмент / В. В. Ковалев. – М. : Финансы и статистика, 2000. — 768 с.
19. Колтынюк Б. А. Инвестиционное проектирование обьектов социальной сферы : учебник / Б. А. Колтынюк. – СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2000. – 432 с.
20. Колтынюк Б. А. Инвестиционные проекты: учебник / Б. А. Колтынюк. – СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2000.
21. Королько В. Г. Основи паблік рілейшнз: посібник / В. Г. Королько. – Київ : Інститут соціології НАН України, 1997.
22. Липсиц И. В. Инвестиционньй проект: методы подготовки и анализа [учебно-справочное пособие] / Липсиц И. В., Коссов В. В. – Москва, "БЕК", 1996. – 304 с.
23. Мир управлення проектами / под ред. Х. Решке, Х. Шелли: В кн.: Патцак Г. Парадигма управлення проектами. Системно-ориентированная модель управлення проектами. – М. : Алане, 1993.
24. Нікбахт Е. Фінанси / Е. Нікбахт, А. Гроппеллі; пер. з англ. В. Ф. Овсієнка та В. Я. Мусієнка. – К. : Вік, Глобус, 1992. — 383 с.
25. Онікієнко С. В. Постаудит інвестиційних проектів / С. В. Онікієнко // Фінанси України. – 2001. – № 1. – С. 99-103.
26. Пересада А. А. Основы инвестиционной деятельности / А. А. Пересада. – Киев, "Либра", 1996.
27. Пересада О. А. Моніторинг інвестиційних проектів / О. А. Пересада // Фінанси України. – 2001. – № 4. – С. 85-89.
28. Проектний аналіз : Економіка для студентів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gufer.net/project_analyse
29. Савчук В. И. Анализ и разработка инвестиционных проектов: учеб. пособие / В. И. Савчук, С. Я. Прилипко, Е. Г. Величко. — К. : Абсолют-В, Эльга,1999. – 304 с.

30. Управление инвестициями : [в 2-х т.] / [В. В. Шеремет, В. М. Павлюченко, В. Д. Шапиро и др.]. (Т. 2). – М. : Высш. шк., 1998. – 512 с.
31. Управление проектами : [учебник для вузов] /под ред. Шапиро В. Д. – Москва : Спб "ДваТРи", 1996.
32. Урахування інфляції в проектному аналізі . [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukr.vipreshebnik.ru/uppavlinnya-ppoektami/upachuvannya-inflyatsiї-v-ppoektnomu-analizi
33. Финци У. Всемирный Банк и анализ проектов. – Вашингтон, Ин-т экономического развития Всемирного Банка, 1991.
34. Шапиро В. Д. Управление проектами / [Шапиро В. Д. и др.]. – Москва : СПб. : ДваТрИ, 1996. – 610 с.

Додаткова:

1. Положення про порядок організації і проведення міжнародних торгів (тендерів) у сфері державних закупок товарів (робіт, послуг) іноземного походження від 28 червня 1997 р. № 694. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua (Законодавчі акти України).
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про положення про порядок проведення міжнародних конкурсів (тендерів) на укладання контрактів та користування надрами» від 8 червня 1998 р. № 841. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua (Законодавчі акти України).
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок затвердження інвестиційних програм і проектів та проведення їх комплексної державної експертизи» від 17 серпня 1998 р. № 1308. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua (Законодавчі акти України).
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про проведення торгів (тендерів) у будівництві» від 1 вересня 1998 р. № 1369. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua (Законодавчі акти України).
5. Проектний аналіз: навч. посіб. / [Москвін С. О., Бевз С. М., Верба В. А. та ін.] / під ред. С. О. Москвіна. – К. : Лібра, 1998. – 368 с.
6. Руководство по проектному анализу. – Вашингтон, Институт экономического развития Всемирного Банка, 1994.
7. Руководство по циклу проекта. – Вашингтон: Ин-т экономического развития Всемирного Банка, 1994.

Начально-методичний комплекс з курсу "Проектний аналіз" сформовано на основі Галузевого Стандарту Вищої Освіти затвердженого Міністерством освіти і науки України від 7 червня 2006 р., а також:

- Верба В. А. Проектний аналіз : [навч.-метод. посібник для самост. вивч дисц.] / В. А. Верба, О. М. Гребешкова, О. В. Востряков. – К. : КНЕУ, 2002. – с. 297;
- Верба В. А. Проектний аналіз : підручник / В. А. Верба, О. А. Загородніх. — К. : КНЕУ, 2000. – с. 322;
- Проектний аналіз: навч. посіб. / [Москвін С. О., Бевз С. М., Верба В. А. та ін.] / під ред. С. О. Москвіна. – К. : Лібра, 1998. – с. 368.
- Проектний аналіз : Економіка для студентів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gufer.net/project_analyse